

***Навчальний посібник
для дітей дошкільного віку
«Веселі бульки»***

Автор : вчитель-логопед СЗДО №37
для дітей з вадами мови м.Чернівці
Ірина Миколаївна Михайлюк

Зміст

1. Вступ

2. Основна частина. Варіанти використання

3. Додатки (дихальні вправи-ігри)

Вступ

Мовленнєве дихання – основа повноцінного мовленнєвого розвитку дитини. Для формування повноцінного мовлення у дітей важливе значення має постановка правильного мовленнєвого дихання. Плавне мовленнєве дихання формується на основі фізіологічного дихання. У деяких дітей можуть спостерігатися порушення правильного фізіологічного дихання, тобто недостатнє збагачення легких киснем. Тому так важливо навчити дитину дихати правильно.

Часто буває, що діти мають ослаблений вдих і видих. Тоді вони розмовляють тихо, а якщо видих недостатньо плавний, мовлення стає уривчастим. Нерівномірний розподіл повітря під час вимовляння фрази викликає зупинки, добирання повітря в середині слова, а при поспішному вимовлянні фраз під час видиху може бути захлинання. Раціональний спосіб витрачання повітряного струменя має велике значення для утворення чітких, виразних звуків, для вільного звучання голосу по висоті, переходу від тихого до гучного мовлення і навпаки, тому дуже важливо вчасно допомогти дитині оволодіти навичками правильного дихання у процесі мовлення.

Роботу з формування правильного мовленнєвого дихання слід починати з вироблення в дитини уміння виконувати різні види вдихів і видихів, а також їх комбінацій. Наприклад, глибокий вдих і видих через ніс, потім через рот, чергувати вдих носом і видих ротом, вдих і видих через одну ніздрю. Коли глибокий вдих і видих вже засвоєні, можна переходити до вироблення у дитини вміння здійснювати короткий легкий вдих і тривалий плавний видих.

Під час занять дуже важливо звертати увагу на положення живота і плечей. На вдиху слід стежити, щоб живіт піднімався («Надуй кульку»), а на видиху – опускався («Кулька лопнула»). Плечі при цьому – нерухомі, і на вдиху не повинні підніматися сильно вгору. Варто вказати дитині, щоб перед кожним новим вдихом вона робила невеликі паузи і тільки потім, на видиху, починала говорити. Це допоможе попередити виникнення і знімає можливе психоемоційне напруження мовлення.

Виконання спеціальних логопедичних дихальних вправ дозволяє не тільки вдосконалити мовленнєве дихання, але й допоможе виробити плавний видих через рот (2-4 секунди) з поступовим збільшенням його тривалості до 6-8

секунд. Надування повітряних куль, пускання мильних бульбашок, водних бульок, гра на дитячих музичних інструментах (губній гармошці, сопілці, трубі) зроблять заняття цікавими, різноманітними й ефективними.

Основна частина

Навчальний посібник «Веселі бульки» з розвитку мовленнєвого дихання для дошкільнят призначений для використання на заняттях з дошкільниками від 3 до 6 років.

Мета навчального посібника:

- Розвивати м'язи щічок, губ, язика.
- Формувати різні типи дихання за силою та інтервалом.
- Розвивати вміння користуватися диханням для формування сили голосу.
- Виробляти навик вироблення цілеспрямованого струменя повітря під час дмухання.
- Закріплювати вміння користуватися диханням під час мовлення.

Основа посібника – пластикові пляшечки, ємністю 0,5 л та трубочки – соломинки. Для естетичного вигляду пляшки прикрашені наліпками на морську тематику. Пляшечки можуть бути наповнені на $\frac{1}{4}$ водою, кольоровими помпонами або не наповнені. Воду бажано використовувати питну, на випадок проковтування дитиною крапельок.

В залежності від пори року і тематичного оформлення пляшечки, можна підготувати різноманітне наповнення для проведення дихальних вправ : штучний сніг, кольорове осіннє листячко, квіти тощо.

Цей навчальний посібник можна використовувати в освітній діяльності з розвитку мовлення дітей для виконання дихальних вправ-ігор, хвилинок релаксації, використання здоров'язберігаючих технологій під час занять. Також можна вирішувати ряд завдань: зняття психоемоційного напруження, формування різних типів мовленнєвого дихання, емоційне налаштування дітей на заняття.

Даний матеріал буде корисний логопедам, вихователям дошкільних закладів, а також батькам. Посібник розрахований для індивідуальної і групової роботи з дітьми дошкільного віку.

Додатки

Дихальна вправа-гра "Веселі бульки"

Наповнити пляшечку водою. Рот трохи відкрити. Широкий кінчик язика впирається у нижні зуби. Посередині язика покласти соломинку для коктейлю, кінець якої опустити у пляшечку з водою. Дути у соломинку так, щоб утворювались бульбашки. Слідкувати, щоб губи були нерухомими і щоки не надувались. Виконувати дихальні вправи з різною тривалістю та інтервалом вдиху – видиху.

Дихальна вправа-гра "Свищик"

Підготувати пляшечку без води. Кінчик язичка висунути так, щоб він торкався горлечка пляшечки. Зі звуком «ф-ф-ф» плавно видихати повітря у пляшечку.

Дихальна вправа-гра "Морські камінці"

Наповнити пляшечку кольоровими помпонами. Рот трохи відкрити. Широкий кінчик язика впирається у нижні зуби. Посередині язика покласти соломинку для коктейлю, кінець якої опустити у пляшечку з кольоровими помпонами. Дути у соломинку так, щоб помпони рухались. Слідкувати, щоб губи були нерухомими і щоки не надувались. Виконувати дихальні вправи з різною тривалістю та інтервалом вдиху – видиху.